

2023

TELUGU

Time : 3 hours

Maximum Marks : 150

Instructions : Attempt all questions.

సూచనలు : అన్ని ప్రశ్నలకు సమాధానాలు వ్రాయవలెను.

1. ఈ కింది వాటిలో ఏదైనా ఒక దానికి 200 పదాలకు తక్కువ కాకుండా ఒక వ్యాసం రాయండి :

20

- (i) కొత్త విద్యా విధానం 2020
- (ii) ఉగ్రవాదం మరియు ప్రపంచ శాంతిst
- (iii) ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వం యొక్క నాడు-నేడు కార్యక్రమం
- (iv) 21వ శతాబ్దంలో సాంస్కృతిక పరివర్తన
- (v) సమాజంపై సోషల్ మీడియా ప్రభావం

2. ఈ కింది వాటిలో ఏదైనా ఒక దానికి 200 పదాలకు తక్కువ కాకుండా ఒక వ్యాసం రాయండి :

10

- (i) పలుమరు సజ్జనుండు ప్రయభాషల పల్కు కరోర వాక్యముల్
పలుక డొకానొకప్పుడవి పల్కిన గీడును గాదు నిక్కమే
చలువకు వచ్చి మేఘుడొక జాడను దా వడగండ్ల రాల్పినన్
శిలలగునాట వేగిరమె శీతల నీరము గాక భాస్కరా !

(ii) చక్కెర మాని వేము దినజాలిన కైవడి మానవాధముల్
పెక్కురు బక్క దైవముల వేమరు గొల్చెదరట్లు కాదయా
మ్రొక్కిన నీకు మ్రొక్కవలె మోక్ష మొసంగిన నీక యీవలెన్
దక్కిన మాటలేమిటికి దాశరథీ కరుణాపయోనిధీ !

(iii) ఉత్తమోత్తముండు తత్వజ్ఞుడీల మీద
మహిమ జూపువాడు మధ్యముండు
వేషధారి యుదర పోషకుండధముండు
విశ్వదాభిరామ వినురవేమ !

3. ఈ కింది పేరను చదివి దాని సారాంశాన్ని 3వ వంతు పరిమాణంలో క్లిష్టికరించి వ్రాయండి:

10

అడవుల మాదిరిగానే, వన్యప్రాణులు కూడా జాతీయ వనరు, ఇది పర్యావరణ సమతుల్యతను కాపాడుకోవడంలో సహాయపడటమే కాకుండా ఆర్థిక, వినోదం మరియు సౌందర్య దృక్కోణాల నుండి కూడా ప్రయోజనకరంగా ఉంటుంది. మానవ జోక్యం కనిష్టంగా ఉన్న సమయంలో అడవి జంతువుల సంఖ్య చాలా ఎక్కువగా ఉండేది మరియు వాటి రక్షణ లేదా పరిరక్షణకు ఎలాంటి సమస్య లేదు. కానీ, వ్యవసాయం, స్థిరనివాసం, పారిశ్రామిక మరియు ఇతర అభివృద్ధి కార్యకలాపాల విస్తరణ మరియు ప్రధానంగా మనిషి యొక్క దురాశ కారణంగా, అడవి జంతువుల సంఖ్య క్రమంగా తగ్గుతూ వచ్చింది. ఫలితంగా అనేక జాతుల జంతువులు అంతరించిపోయాయి మరియు మరికొన్ని అంతరించిపోతున్నాయి.

01 వన్యప్రాణుల నష్టానికి అటవీ నిర్మూలన కూడా ఒక ప్రధాన కారణం. వన్యప్రాణులను వాటి మాంసం, ఎముకలు, బొచ్చు, దంతాలు, వెంట్రుకలు, చర్మం మొదలైన వాటి కోసం సామూహిక హత్యలు ప్రపంచవ్యాప్తంగా జరుగుతున్నాయి. అందువల్ల వన్యప్రాణుల సంరక్షణ ఆవశ్యకత ఇప్పుడు ఆవశ్యకంగా మారింది. జనాభా పెరుగుదల, వ్యవసాయం, నగరాలు మరియు రోడ్ల నిర్మాణం వన్యప్రాణుల సహజ ఆవాసాలపై అనేక ఒత్తిళ్లలో ఉన్నాయి.

గతంలో భూమి యొక్క సహజ మరియు జీవ వనరులను అహేతుకంగా ఉపయోగించడం వల్ల, చాలా వన్యప్రాణులు తిరిగి పొందలేని విధంగా నాశనం చేయబడ్డాయి. పర్యావరణ వ్యవస్థల సహజ వైభవాన్ని పరిరక్షించడం మరియు భూమిపై ఉన్న ప్రతి జీవితో సహజీవన వ్యవస్థను రూపొందించడం మన తక్షణ కర్తవ్యం. వన్యప్రాణుల సంరక్షణ విషయంలో ప్రపంచ దేశాలు చాలా ప్రత్యేకత చూపుతున్నప్పటికీ, వన్యప్రాణుల సంఖ్య రోజురోజుకూ తగ్గిపోతోంది. వరల్డ్ వైల్డ్ లైఫ్ ఫండ్ అనేది అంతర్జాతీయ ఏజెన్సీ, ఇది వన్యప్రాణుల రక్షణను ప్రోత్సహించడంలో ప్రశంసనీయమైన పని చేస్తోంది. వన్యప్రాణుల సంరక్షణలో జాతీయ సంస్థలు కూడా నిమగ్నమై ఉన్నాయి.

వన్యప్రాణుల సంరక్షణ కోసం అనేక చర్యలు తీసుకున్న భారతదేశం మంచి ఉదాహరణ. ఇది విభిన్న వన్యప్రాణుల దేశం, ఇక్కడ 500 రకాల వన్యప్రాణులు, 2,100 రకాల పక్షులు మరియు సుమారు 20,000 రకాల సరీసృపాలు మరియు చేపలు కనుగొనబడ్డాయి. ఒక అంచనా ప్రకారం, భారతదేశంలో, దాదాపు 200 రకాల వన్యప్రాణులు మరియు పక్షులు ఇప్పటికే అంతరించిపోయాయి మరియు మరో 2,500 విలువైన అంచున ఉన్నాయి.

4. ఈ కింది పేరను చదివి దిగువనున్న ప్రశ్నలకు సమాధానాలు రాయండి ?

10

శ్రీకృష్ణదేవ రాయలు విజయనగర చక్రవర్తి. ఇతను ఇరవై సంవత్సరాల వయసులో 1509 ఫిబ్రవరి 4న విజయనగర సింహాసనాన్ని అధిష్టించారు. రాయల పాలనలో విజయనగర సామ్రాజ్యము అత్యున్నతస్థితికి చేరుకున్నది. ఆంధ్ర భోజుడుగా, సాహితీ సమరాంగణ సార్యభౌముడిగా, కన్నడ రాజ్య రమారమణగా అతడు కీర్తించబడినారు. కవిత్యం, సంగీతం, నృత్యం, చిత్రలేఖనం, శిల్పం ఈ లలిత కళల్లో కృష్ణదేవరాయలకు తగినంత చోరవ ఉండేది. ఆయన ఆస్థానంలో కవులు, గాయకులు, నాట్యకారులు, చిత్రకారులు, శిల్పులు ఉండేవారు. వారు తమ తమ కళలను అద్భుతరీతిలో ప్రదర్శించి రాయలవారి మన్ననలందుకునేవారు. కళలు మానవుని హృదయాన్ని స్పందింపజేసే స్వభావం కలవి. కళలను ఆనందించలేనివాడు రాయి లాగే జడుడని చెప్పవచ్చు. కృష్ణదేవరాయలు స్వయంగా కవిపండితుడు కూడా కావడంతో ఇతనికి సాహితీ సమరాంగణ సార్యభౌముడు అని బిరుదు.

ఈయన స్వయంగా సంస్కృతంలో జాంబవతీ కళ్యాణము, మదాలసాచరితము, సత్యవధూప్రీణనము, సకలకథాసారసంగ్రహము, జ్ఞానచింతామణి, రసమంజరి తదితర గ్రంథములు రచించారు. రాయల ఆస్థానానికి భువన విజయము అని పేరు. భువనవిజయంలో అల్లసాని పెద్దన, నంది తిమ్మన, ధూర్జటి, మాదయ్యగారి మల్లన, అయ్యలరాజు రామభద్రుడు, పింగళి రస, రామరాజభూషణుడు, తెనాలి రామకృష్ణుడు అనే ఎనిమిది మంది కవులు ఉండేవారని ప్రతీతి. వీరు అష్టదిగ్గజములుగా ప్రఖ్యాతి పొందారు.

- (i) లలిత కళలు అని వేటిని అంటారు ?
- (ii) కవులు రాయలవారి మన్ననలందుకోవడానికి గల కారణమేమి ?
- (iii) కళలను ఆనందించలేని వాడు రాయి లాగే జడుడు అంటే అర్థం ఏమిటి ?
- (iv) చిత్రాలను వేసే వారిని ఏమంటారు?
- (v) రాయలవారి ఆస్థానంలో అష్టదిగ్గజాలు అంటే ఎవరు ?

5. ప్రస్తుత రాజకీయాల్లో యువత పాత్ర గురించి 150 పదాలకు తక్కువ కాకుండా ఉపన్యాస రూపంలో రాయండి. 10
6. ఒక మండలానికి తహశీల్దార్ గా వర్షాకాలంలో వచ్చే సీజనల్ వ్యాధుల గురించి ప్రజలకు అవగాహన కల్పించడంతోపాటు వాటి నివారణకు తీసుకోవాల్సిన జాగ్రత్తల పై 100 పదాలకు తక్కువ కాకుండా పత్రికా ప్రకటన రాయండి. 10
7. క్రీడల్లో అత్యుత్తమ ప్రతిభ కనబరిచి అర్జున అవార్డు పొందిన మీ సోదరుడికి అభినందనలు తెలుపుతూ 100 పదాలకు తక్కువ కాకుండా లేఖ రాయండి. 10
8. పిల్లల అక్రమ రవాణా మరియు పిల్లల మాదకద్రవ్య వ్యసనాన్ని ఎలా నియంత్రించాలో మీ అభిప్రాయాన్ని 150 పదాలకు తక్కువ కాకుండా వ్రాయండి. 10
9. మీ గ్రామంలో ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రం ఏర్పాటు చేయాలని కోరుతూ జిల్లా వైద్యాధికారికి 150 పదాలకు తక్కువ కాకుండా దరఖాస్తు (ఆర్థి) రాయండి. 10
10. ఒక జిల్లా కలెక్టర్ గా మీ జిల్లాలో కొత్తగా నిర్మిస్తున్న వైద్య కళాశాల పురోగతి గురించి మీ రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రికి 150 పదాలకు తక్కువ కాకుండా నివేదిక రాయండి. 10
11. స్త్రీలపై జరుగుతున్న గృహ హింస గురించి ఇద్దరు స్నేహితుల మధ్య సంభాషణ 150 పదాలకు తక్కువ కాకుండా రాయండి. 10
12. ఈ క్రింది గद्याన్ని ఆంగ్లం నుండి తెలుగులోకి అనువదించండి : 10

Women's education has not received due care and attention from the planners and policymakers. The National Commission for Women has rightly pointed out that even after 75 years of independence, women continue to be treated as the single largest group of backward citizens of India. The role of women in overall development has not been fully understood nor has it been given its full weight in the struggle to eliminate poverty, hunger, injustice and inequality at the national level. Even when we are at the threshold of the 21st century, our society still discriminates against women in matters of their rights and privileges and prevents them from participating in the process of national and societal progress.

Various Committees and Commissions have been constituted before and after the independence to evaluate the progress in women's education and to suggest ways and means to enhance the status of women. The female literacy rate has gone up in the 20th century from 0.6 per cent in 1901 to 39.29 per cent in 1991, but India still possesses the largest number of illiterate women in the world. The female literacy index for the year 1991 shows that there are eight States which fall below the national average. The most populous States of the country, UP, MP, Bihar and Rajasthan fall in the category of most backward States as far as female literacy is concerned.

13. ఈ కింది వ్యాకరణాంశాలను వివరించండి :

(i) ఈ కింది సామాన్య వాక్యాలను కలిపి రాయండి ?

శ్రీకాంత్ అన్నం తిన్నాడు.

శ్రీకాంత్ బడికి వచ్చాడు.

(ii) ఈ కింది వాక్యాన్ని చదివి, గీత గీసిన పదాలకు అర్థం వ్రాయండి మరియు పదాలతో సొంత వాక్యాలు రాయండి :

రోదసి లోకి దూసుకెళ్లిన మరో ఉపగ్రహం

(iii) ఈ కింది జాతీయాలను ఏయే సందర్భాలలో ప్రయోగిస్తారో తెలిపి సొంత వాక్యాల్లో ఉపయోగించండి :

'మంత్రాలకు చింతకాయలు రాలడం'

(iv) ఈ కింది వాక్యానికి వ్యతిరేకార్థక వాక్యం వ్రాయండి :

అందరూ ఉద్యమాలు నడపగలరు

- (v) ఈ కింది గీత గీసిన పదం ఏ సమాసమో వ్రాయండి : 2
 'చిత్రగ్రీవం తల్లి రెండు గుడ్లు పెట్టింది'
- (vi) ఈ కింది గీత గీసిన పదానికి పర్యాయపదాలు వ్రాయండి : 2 $\frac{1}{2}$
 మన ఆంధ్ర ప్రదేశ్ కీర్తి పతాకం వినువీధులలో రెపరెపలాడాలి!
- (vii) ఈ కింది గీత గీసిన పదానికి పర్యాయపదాలు వ్రాయండి : 2 $\frac{1}{2}$
 వ్యక్తిగత పరిశుభ్రత వల్ల రుగ్గుతలు రావు
- (viii) ఈ కింది గీత గీసిన సమాస పదానికి విగ్రహవాక్యం వ్రాయండి : 2
 కొన్ని పరిస్థితులలో కొందరు అసాధారణంగా కనిపిస్తారు

